

ISSN 1400-5719

Rapport RL 2001:44

***Olycka med ultralätta flygplanet SE-YXR
på Götene/Brännebrona flygplats,
O län, den 18 augusti 2001***

Dnr L-059/01

SHK undersöker olyckor och tillbud från säkerhetssynpunkt. Syftet med undersökningarna är att liknande händelser skall undvikas i framtiden. SHK:s undersökningar syftar däremot inte till att fördela skuld eller ansvar.

Det står var och en fritt att, med angivande av källan, för publicering eller annat ändamål använda allt material i denna rapport.

Rapporten finns även på vår webbplats: www.havkom.se

2001-11-27

L-059/01

Luftfartsverket

601 79 NORRKÖPING

Rapport RL 2001:44

Statens haverikommission har undersökt en olycka som inträffade den 18 augusti 2001, på Götene/Brännebrona flygplats, O län, med ett ultralätt flygplan med registreringsbeteckningen SE-YXR.

Statens haverikommission överlämnar härmed enligt 14 § förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor en rapport över undersökningen.

Ann-Louise Eksborg

Monica J Wismar

Rapport RL 2001:44

L-059/01

Rapporten färdigställd 2001-11-27

<i>Luftfartyg: registrering, typ</i>	SE-YXR , TL2/ESO 2 (Trike)
<i>Klass, luftvärdighet</i>	Ultralätt A, inte gällande flygtillstånd
<i>Ägare/Innehavare</i>	Enskild ägo
<i>Tidpunkt för händelsen</i>	2001-08-18, kl. 19.55 i dagsljus <i>Anm:</i> All tidsangivelse avser svensk sommartid = UTC + 2 timmar
<i>Plats</i>	Götene/Brännebrona flygplats, O län, (pos 5834N 01336E; 79 m över havet)
<i>Typ av flygning</i>	Privat
<i>Väder</i>	Enligt SMHI:s analys: vind nordvästlig ca 5 knop, mycket god sikt, inga moln under 5 000 fot, temp./daggpunkt +17/+12 °C, QNH 1019 hPa.
<i>Antal ombord: besättning</i>	1
<i>passagerare</i>	1
<i>Personskador</i>	Allvarliga
<i>Skador på luftfartyget</i>	Betydande
<i>Andra skador</i>	Inga
<i>Föraren:</i>	
<i>ålder, certifikat</i>	51 år, elevtillstånd
<i>total flygtid</i>	22,5 timmar i dubbelkommando, allt på typen
<i>flygtid senaste 90 dagarna</i>	22,5 timmar
<i>antal landningar</i>	190
<i>senaste 90 dagarna</i>	

Statens haverikommission (SHK) underrättades den 18 augusti 2001 om att en olycka med ett ultralätt flygplan med registreringsbeteckningen SE-YXR inträffat på Götene/Brännebrona flygplats, O län, samma dag kl. 19.55.

Olyckan har undersökts av SHK som företräts av Ann-Louise Eksborg, ordförande, och Monica J Wismar, operativ utredningschef.

SHK har biträts av Arne Cederblad som operativ expert.

Undersökningen har följts av Luftfartsverket genom Gun Ström.

Händelseförlopp m.m.

Eleven skulle träna start och landning på Götene/Brännebrona flygplats tillsammans med en kamrat. Eleven satt i framsits och kamraten i baksits. Kamraten som tidigare varit innehavare av UL-A certifikat hade påtagit sig uppgiften att vara ett stöd åt eleven.

Efter start på bana 12 gjorde de direkt ett landningsvarv för att på låg höjd flyga över bana 12. Tanken var att göra en simulerad landning och därefter pådrag från låg höjd. Efter att de passerat halva banans längd på omkring en till två meters höjd började triken att sjunka. Kamraten i baksits uppmanade eleven via intercomsystemet att öka gaspådraget. Eleven gjorde detta och triken började stiga. När triken steg minskade eleven gaspådraget och höll bygeln i framskjutet läge. Han försökte sedan hålla höj-

den genom att öka och minska gasen samtidigt som han försökte häva de svängar som uppstått genom att styra emot. När de närmade sig slutet på banan hade triken drivit av och befann sig till höger om banan och hade förlorat höjd. Vänster vingspets tog i högt gräs. Triken började gira åt vänster samtidigt som den sjönk och slog i marken.

Eleven ådrog sig en skada i höger axel och passageraren en skada på vänster överarm. Omfattande skador uppstod på trikens rörkonstruktion. Räddningsskärmens ytterhölje skadades och dess krutladdning för utlösning hade utlösts. Det har inte gått att fastslå om skärmen kommit ut på grund av skadorna på ytterhöljet eller till följd av att krutladdningen utlösts.

Eleven, tillika ägare av flygplanet, hade under sensommaren 2001 vid en flygskola påbörjat en utbildning till UL-certifikat. Han hade flugit ca 20 timmar i dubbelkommando. Utbildningen skulle fortsätta vid flygskolan och fullföljas med elevens egen trike.

Eleven hade införskaffat triken några veckor före händelsen och provflugit triken två timmar i framsits med den förre ägaren. Triken var besiktigad och godkänd men inget flygtillstånd var utfärdat, eftersom föreskriven avgift inte erlagts.

Kamraten är handikappad och har vid flygning haft specialutrustning för att kunna flyga en trike. I den aktuella triken saknades dubbelkommando och någon specialutrustning i baksitsen fanns inte. Det var därför inte möjligt för kamraten att ingripa när eleven fick problem med flygningen.

Inga tekniska felaktigheter har vid undersökningen konstaterats på triken.

Enligt vad SHK har fått information om är simulerade start- och landningsövningar i form av lågflygning över banan ingen metod som används i trikeflygutbildningen.

Utlåtande

Eleven var ännu inte klar med sin utbildning och hade endast flugit i dubbelkommando med lärare (bortsett från demonstrationsflygningen). Vid utbildningen hade han inte godkänts för ensamflygning. Eleven var inte behörig att genomföra den aktuella flygning, eftersom han saknade certifikat och passageraren inte hade behörighet att agera som förare eller instruktör.

Triken var inte formellt luftvärdig.

Övningen med att flyga lågt över banan var ny för eleven och överflygningen blev, förmodligen på grund av hans bristande rutin, vinglig och okontrollerad. Eleven kompenserade höjdvariationerna genom gaspådrag och gasavdrag samtidigt som han styrde emot i svängarna. Triken fick då troligen för låg fart och överstegrades varpå den vek sig över vänster vingspets.